

ՄԱՐԴՈՒ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ շԱՄԸՆԴՅԱՆՈՒՄ ՀՈԶԱԿԱԳԻՐ

ՄԻԱՎՈՐՎԱՄ ԱՑԳԵՐԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐԴՈՒԹՅՈՒՆ

Հասարական տեղեկատվության բաժին

Մարդու իրավունքները

հրապարակված Միավորված ազգերի կազմակերպության Մարդու իրավունքների համընդհանուր հռչակագրում

1948 թվականի դեկտեմբերի 10–ին Միավորված ազգերի կազմակերպության Ընդհանուր Ժողովն ընդունեց ու ազդարարեց Մարդու իրավունքների համընդհանուր հռչակագիրը, որի ամբողջական տեքստն ամփոփված է զբոսայգիի հաջորդ էջերում։ Պատմական նշանակություն ունեցող այս որոշումն ընդունելուց հետո Ժողովը բոլոր անդամ պետություններին կոչ արեց հրապարակել Հռչակագրի տեքստը և անել ամեն ինչ փաստաթղթի «տարածման, հրապարակման ու մեկնաբանման համար, զլիափորապես դպրոցներում և այլ ուսումնական հաստատություններում, առանց երկրների կամ տարածների քաղաքական կարգավիճակի տարբերակման։

Խավիեր Պերես դե Կուելյար

Գլխավոր ՓԱՐՏՈՒՂԱՐ

Բոլոր մարդիկ ծնվում են հավասար ու անտարելի իրավունքներով և հիմնական ազատություններով։

Միավորված ազգերը պարտավորություն է ստանձնել պահպանել, խրախուսել ու պաշտպանել յուրաքանչյուր անհատի մարդու իրավունքները։ Այս պարտավորությունը բխում է Միավորված ազգերի կանոնադրությունից, որը վերահաստատում է աշխարհի ժողովուրդների հավասը մարդու հիմնական իրավունքների, անձի արժանապատվության ու արժեքի նկատմամբ։

Մարդու իրավունքների համընդհանուր հռչակագրում Միավորված ազգերի կազմակերպությունը պարզ ու հասկանալի ձևով ներկայացրել է այն իրավունքները, որոնք հավասարապես պատկանում են յուրաքանչյուր մարդու։

Այս իրավունքները պատկանում են ձեզ։

Սրանք ձեր իրավունքներն են։

Ծանոթացե՛ք դրանց։ Աջակցե՛ք այդ իրավունքներին, պաշտպանե՛ք դրանք հանուն ձեզ և ձեր եղբայրակիցների։

ՆԵՐԱՄԱԿԱՆ

Փանգոի մարդկային ընտանեկի բոլոր անդամներին ներհատուկ արժանապատվությունը և հավասար ու անտարելի իրավունքները աշխարհի ազատության, արդարության ու խաղաղության հիմքն են •

Փանգոի մարդու իրավունքների նկատմամբ բաժանրանքն ու արհամարհանքը հանգեցրել են մարդկության խիղճը խռոված բարբարոսական գործողությունների, և քանի որ այնպիսի աշխարհի ստեղծումը, ուր մարդիկ կվայելեն խոսքի ու համոզմունքների ազատություն և զերծ կլինեն վախից ու կարբից հռչակվել է որպես մարդկանց բարձրագույն ձգտում •

Փանգոի անհրաժեւա է, որպեսզի մարդը, որպես մի վերջին միջոցի, չդիմի ապստամբության ընդդեմ բռնության ու ճնշման, օրենքի իշխանությամբ պաշտպանել մարդու իրավունքները •

Փանգոի անհրաժեւա է նպատակ ազգերի միջև բարեկամական հարաբերությունների զարգացմանը •

Փանգոի Միավորված ազգերի ժողովուրդները կանոնադրության մեջ վերահավաստել են իրենց հավասր մարդու հիմնական իրավունքների, անձի արժանապատվության ու արժեքի, տղամարդու ու կնոջ հավասար իրավունքների նկատմամբ և որոշել են ավելի մեծ ազատության պայմաններում նպատակ սոցիալական առաջընթացին ու կյանքի պայմանների բարելավմանը •

Փանգոի անդամ պետությունները պարտավորվել են Միավորված ազգերի հետ համագործակցությամբ հասնել մարդու իրավունքների ու հիմնական ազատությունների նկատմամբ համընդհանուր հարգանքի ու դրանց պահպանման •

Փանգոի այս իրավունքների ու ազատությունների համընդհանուր ըմբռնումը կարևորագույն նշանակություն ունի այս պարտավորության լիարժեք իրագործման համար •

ԳԼԽԱՎՈՐ ԱՍԱՄԻՆԵԱՆ

ազդարարում է այս

ՄԱՐԴՈՒ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ շԱՄԸՆԴՅԱՆՈՒՄ ՀՈԶԱԿԱԳԻՐԸ

որպես առաջադրանք բոլոր ժողովուրդներին ու ազգերին, որպեսզի յուրաքանչյուր անհատ և հասարակության յուրաքանչյուր մարմին, մտնում մշտապես ունենալով այս Հռչակագիրը, ձգտի ուսուցման ու կրթության միջոցով նպաստել այս իրավունքների ու ազատությունների նկատմամբ հարգալից վերաբերմունքին և ազգային ու միջազգային առաջադիմական միջոցառումներով ապահովել դրանց համընդհանուր արդյունավետ նախադնւմն ու պահպանումը թե անդամ պետությունների ժողովուրդների և թե դրանց իրավասու տարածների ժողովուրդների կողմից։

Հոդված 1

Բոլոր մարդիկ ծնվում են ազատ ու հավասար իրենց արժանապատվությամբ ու իրավունքներով։ Նրանք ունեն բանականություն և խիղճ և միմյանց պետք է եղբայրաբար վերաբերվեն։

Հոդված 2

Ամեն ոք ունի այս Հռչակագրում բերված բոլոր իրավունքներն ու ազատությունները առանց որևէ խտրության՝ հիմնված ցեղային, մաշկի գույնի, սեռի, լեզվի, կրոնի, քաղաքական կամ այլ համոզմունքների, ազգային կամ սոցիալական ծագման, ունեցվածքի, դասային պատկանելության կամ որևէ այլ կարգավիճակի վրա։

Ավելիև, ոչ մի խտրականություն չպետք է լինի հիմնված երկրի կամ տարածքի, քաղաքական, իրավական, կամ միջազգային կարգավիճակի վրա, լինի դա անկախ, խնամարկյալ, ոչխեճնակառավարվող կամ ինքնիշխանության որևէ այլ սահմանափակումով պետական կազմավորում, որին պատկանում է մարդը։

Հոդված 3

Յուրաքանչյուր ոք ունի ապրելու, ազատության ու անձի անձեռնմխելիության իրավունք։

Հոդված 4

Ոչ ոք չպետք է լինի ստրկության կամ անազատ վիճակում • պետք է արգելվեն ստրկատիրության ու ստրուկների առուծախի բոլոր ձևերը։

Հոդված 5

Ոչ ոք չպետք է ենթարկվի կտառների, դաժան, անմարդկային կամ ստորացուցիչ վերաբերմունքի կամ պատմի։

Հոդված 6

Ամեն ոք, ուր էլ որ լինի, իրավունք ունի ճանաչվել որպես իրավասուրեյկա։

Հոդված 7

Բոլորը հավասար են օրենքի առջև և, առանց որևէ խտրականության, ունեն օրենքով հավասար պաշտպանվելու իրավունք։ Բոլորը ունեն հավասար պաշտպանության իրավունք՝ ընդդեմ ցանկացած խտրականության, որով խախտվում է այս Հռչակագիրը, և ընդդեմ նման խտրականության մոլող ցանկացած սպառնքի։

Հոդված 8

Ամեն ոք ունի ազգային լիազոր գաղաթանների միջոցով իր իրավունքների արդյունավետ վերականգնման իրավունք, եթե խախտվում են սահմանադրությամբ կամ օրենքով սահմանված նրա հիմնական իրավունքները։

Հոդված 9

Ոչ ոք չի կարող ենթարկվել կամայական կալանքի, բանտարկության կամ արտաքսման։

Հոդված 10

Ամեն ոք իր իրավունքների ու պարտականությունների սահմանման համար և իր դեմ ցանկացած բռնական մեղադրանքի դեպում, լիակատար հավասարության հիման վրա, իրավունք ունի, որ իր գործը արդարացի ու հրապարականոթե՛ն լսվի անկախ ու անկողմնապահ դատարանի կողմից։

Հոդված 11

Հանցագործության համար մեղադրվող յուրաքանչյուր մարդ իրավունք ունի անմեղ համարվել քանի դեռ նրա մեղքը չի ապացուցված օրենքով նախատեսված հրապարակային դատախնությունր, որի ժամանակ ապահովվեն նրա պաշտպանության համար բոլոր անհրաժեւա երաշխիքները։

Թուրքմենստանի և Իսրայելի միջազգային կարգուկանոնի խախտումները, որի դեպքում լիովին իրագործելի են այս Հռչակագրում շարադրված իրավունքներն ու ազատությունները:

Հոդված 29

Թուրքմենստանի պարտականություններ ունի համայնքի նկատմամբ, ուր և միայն հնարավոր է իր անձի ազատ ու լիարժեք զարգացումը:

Իր իրավունքներն ու ազատություններն իրականացնելիս, յուրաքանչյուր ոմ պետք է ենթակա լինի միմիայն այնպիսի սահմանափակումների, որոնք օրենքով սահմանված են ուրիշների իրավունքների ու ազատությունների համար պետքան նախաձեռնում ու հարգանք ապահովելու և բարոյականության, հասարակական կարգուկանոնի ու ընդհանուր բարեկեցության արդարացի պահանջները ժողովրդավարական հասարակարգում բավարարելու համար:

Այս իրավունքների ու ազատությունների իրականացումը ոչ մի դեպքում չպետք է հակասի Միացյալ ազգերի ճգնառականքին ու սկզբունքներին:

Հոդված 30

Այս Հռչակագրում ոչ մի բան չի կարող մեկնաբանվել որպես որևէ իրավունքի տրամադրում որևիցե պետության, մարդկանց խմբի կամ առանձին անձանց դեմքի ու մի որևէ գործունեությանը կամ արարելով, որոնք ուղղված լինեն Հռչակագրում շարադրված ազատությունների ու իրավունքների ոչնչացմանը: